

בלבבי משכון אבנה

נקודה מתוך הפרשה

אַחֲרֵי מוֹת [מכנסיים]

בפרשתן (ויקרא טו, ד) נאמר בעבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים "כְּחֹנֶת בֶּד קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמִכְנָסֵי בֶד יִהְיוּ עַל בְּשָׂרוֹ וְגו' ". וכן נאמר בפרשת צו (ויקרא ו, ג) בעניין הרמת הדשן "וְלִבָּשׁ הַכֹּהֵן מִדֹּד בֶּד וּמִכְנָסֵי בֶד יִלְבָּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְגו' ", ובפרשת תצוה (כח, מב) מוסבר שתפקידם של המכנסיים בפשטות הוא לכסות בשר ערווה. האם במילים "על בשרו" רמוזה התעלות בשרו של הכהן לדרגה יותר עליונה בעקבות עבודת הקודש?

ביאור מורינו הרב שליט"א

צניעות שמתגלה במכנסיים. ועיין רבנו בחיי (שמות כח, ד). ותרומת הדשן (שמות כט, ט).

וע"ש כן נקראים מכנסיים, לשון כינוס, כמ"ש "עת לכנוס ועת לפזור". וקלקול אות ברית קודש הוא בחינת פיזור, פיזור הניצוצות. והתיקון זהו כינוס, וזה תיקון של מכנסיים לשון כינוס, שאין להם בית ערווה, ואינם מפזרים אלא כונסים. וכמ"ש ר' אברהם בן הרמב"ם (שמות כא, מב), וז"ל, מכנסיים שם הסרבליים, נגזר מן "כנס", שהם כונסים את עיקרי הרגליים ועטופים עליהן, עכ"ל. ובשליש העליון נקרא כנס, מלשון כ-נס, וכדלהלן.

ומלבד שמכנסיים מכסים את הערווה, כתב בשל"ה (שער האותיות, קדושת האכילה אות פג), וז"ל, שלא יהיה לבו רואה את ערוותו, שיהא לו מכנסיים, עכ"ל. והבן שאם לבו רואה את הערווה, אזי מעורר את ערלת הערווה, ועי"ז מתעורר הערלות של הלב. אולם אם מכסה את ערוותו, זהו במקום הערלה המכוסה, ואזי לא מתעורר הערלה הן בערוותו והן בלב. ובעומק המכנסיים כונסים את כח הפיזור שח"ו נתגלה באות ברית קודש, כמ"ש "ובריתך אשר חתמת בבשרנו", וזמ"ש "ומכנסי בד ילבש על בשרו", והיינו תיקון הבשר, תיקון בריתך אשר חתמת בבשרנו. ואזי נעשה מלב ערל - לב אבן, ללב בשר.

ובעומק יש בו בחינת כיסוי עליונה יותר, כמ"ש בשפתי כהן (שמות כח, ד), וז"ל, המכנסיים הם לכסות בשר ערווה, ואין בהם פאר, שהוא מכסה על ישראל, כל כבודה בת מלך פנימה, עכ"ל. ועי" המכנסיים דבק בפנימיות, פנימה, והבן.

והמכנסיים סוד מלכות, כמ"ש רבותינו, הנקראת בית הכנסת, לשון כינוס. עיין קהלת יעקב (ערך מכנס).

אמרו (נדה יג ע"ב) מכנסי הכהנים למה הם דומין, כמין פמלניא של פרשים למעלה עד מתנים למטה עד ירכיים, ויש להם שנצים, ואין להם לא בית הנקב ולא בית הערווה. ופרש"י (ד"ה ואין להם), וז"ל, חללו רחב ותלוי למטה ולא היה תוך בין הירכיים להיות האבר מתעטף בו שלא יבא (האבר) לידי הרהור, והיינו בית הערווה, עכ"ל. (וע"ע בדבריו לישנא אחרינא).

ועל מכנסיים דתיקון אלו שלא מביאים לידי הרהור, אמרו (זבחים פח ע"ב) מכנסיים מכפרות על גילוי עריות, דכתיב "ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערווה". ועיין תוס' (שם ד"ה מכפרים). וזה כל מהותם, כמ"ש במושב זקנים (שמות כח, ד), וז"ל, שמכנסיים אינו עיקר לעבודה, רק לכסות הערווה, עכ"ל. (ועיין דברי הרמב"ן להלן). וכתב בעל הטורים (שם), וז"ל, ולא הזכיר מכנסיים, לפי שנאמר "לכבוד ולתפארת", עכ"ל. ומכנסיים אינו לכבוד ותפארת אלא כיסוי ערווה.

וכתב רש"י (שמות כ, כג), וז"ל, אמר "לא תגלה ערוותך" - שע"י המעלות אתה צריך להרחיב את פסיעותיך, ואע"פ שאינו גילוי ערווה ממש, שהרי כתיב "ועשה להם מכנסי בד", מ"מ הרחבת הפסיעות קרוב לגילוי ערווה הוא, עכ"ל. והרי שתחילת כיסוי ערווה הוא ע"י מכנסיים, והמשכו העדר הרחבת הפסיעות, והבן.

ושונה לבישת המכנסיים ע"י אהרן ובניו משאר הבגדים, כמ"ש הרמב"ן (שמות כט, ט), וז"ל, והטעם שהפריש המכנסיים משאר הבגדים, כי כל הבגדים היה משה מלביש אותם כמו שצווה והלבשתם, אבל המכנסיים שהם לכסות בשר הערווה היו הם לובשים אותם בהצנע, ולכן לא הזכיר עתה בכלל ולקחת את הבגדים והלבש, ולפיכך הפרישם במצווה ובעונש,